

Huy động các nguồn lực tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh Trường trung học cơ sở thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội theo tiếp cận tham gia

Phùng Tiến Khoa*

* Trường THCS Sơn Lộc, thị xã Sơn Tây, Hà Nội

Received: 12/3/2024; Accepted: 18/3/2024; Published: 2/4/2024

Abstract: Based on analyzing the meaning and importance of coordinating resources to effectively organize experiential and career guidance activities for middle school students, the article analyzes and evaluates the current situation. Mobilize resources to organize experiential and career guidance activities for middle school students in Son Tay town and Hanoi city according to a participatory approach

Keywords: Experiential; guidance activities; participatory approach

1. Đặt vấn đề

Lực lượng xã hội (những tổ chức, cá nhân ngoài nhà trường có thể tham gia vào hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp (HĐTN, HN) cho học sinh trung học cơ sở (THCS) đóng vai trò quan trọng trong việc tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh THCS. Việc phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường và các lực lượng xã hội sẽ góp phần nâng cao hiệu quả của các hoạt động này, giúp học sinh phát triển toàn diện và có định hướng nghề nghiệp phù hợp. Sự tham gia của các lực lượng xã hội góp phần cung cấp nguồn lực; hỗ trợ nhà trường trong việc tổ chức các hoạt động; cung cấp thông tin về các ngành nghề, cơ hội việc làm cho học sinh; Giúp học sinh tiếp cận với thực tế của các ngành nghề, môi trường làm việc; kiến tạo cơ hội gặp gỡ, giao lưu với những người lao động, chuyên gia trong các lĩnh vực khác nhau để học hỏi kinh nghiệm; mở rộng quan hệ xã hội giúp học sinh kết nối với cộng đồng, tạo dựng mối quan hệ với các doanh nghiệp, tổ chức xã hội; tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong công tác giáo dục học sinh.

2. Nội dung và kết quả nghiên cứu

Theo Chương trình Giáo dục Phổ thông 2018, HĐTN, HN ở trung học cơ sở là hoạt động giáo dục bắt buộc do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho học sinh tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hoá những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống,

môi trường và nghề nghiệp tương lai.

Như vậy, HĐTN, HN được hiểu là hoạt động giáo dục do nhà giáo dục định hướng, thiết kế và hướng dẫn thực hiện, tạo cơ hội cho học sinh tiếp cận thực tế, thể nghiệm các cảm xúc tích cực, khai thác những kinh nghiệm đã có và huy động tổng hợp kiến thức, kỹ năng của các môn học để thực hiện những nhiệm vụ được giao hoặc giải quyết những vấn đề của thực tiễn đời sống nhà trường, gia đình, xã hội phù hợp với lứa tuổi; thông qua đó, chuyển hoá những kinh nghiệm đã trải qua thành tri thức mới, hiểu biết mới, kỹ năng mới góp phần phát huy tiềm năng sáng tạo và khả năng thích ứng với cuộc sống, môi trường và nghề nghiệp tương lai

HĐTN, HN cần thiết sự tham gia của các bên liên quan trong quá trình giáo dục trải nghiệm, hướng nghiệp. Sự tham gia của mỗi đối tượng có thể được thực hiện theo nhiều cách và bằng các phương pháp khác nhau. Tuy nhiên, chúng phải được thiết kế và làm cho phù hợp với các đặc điểm của nhiệm vụ cần hoàn thành, điều kiện của các bên liên quan và dựa trên nền tảng văn hóa. Trong đó:

- Giáo viên có nhiệm vụ: Xây dựng kế hoạch, tìm kiếm nguồn lực (tài liệu liên quan, cơ sở vật chất, tài chính,...); hướng dẫn, tổ chức cho học sinh thực hiện hoạt động trải nghiệm; đánh giá kết quả hoạt động trải nghiệm; rút kinh nghiệm tổ chức hoạt động trải nghiệm.

- Cha mẹ học sinh có vai trò: (1) hỗ trợ học sinh tham gia hoạt động trải nghiệm; tạo điều kiện cho con tham gia; chuẩn bị trang phục, dụng cụ cần thiết; động viên, khích lệ con cái; (2) Phối hợp với nhà trường nhằm trao đổi, thảo luận về các hoạt động trải nghiệm của nhà trường; (3) hỗ trợ nhà trường tổ chức hoạt động; tham gia vào việc tổ chức, hướng dẫn các

hoạt động trải nghiệm, chia sẻ với nhà trường về sở thích, năng khiếu, khả năng của con cái để nhà trường có thể tổ chức các hoạt động trải nghiệm phù hợp; (4) giúp con rèn luyện kỹ năng cần thiết cho hoạt động trải nghiệm như kỹ năng giao tiếp, kỹ năng hợp tác, kỹ năng giải quyết vấn đề; (5) Tham gia các hoạt động trải nghiệm do nhà trường tổ chức

- Các tổ chức chính trị, kinh tế, xã hội có vai trò: (1) cung cấp tài trợ; hỗ trợ tài chính cho nhà trường tổ chức các hoạt động trải nghiệm; cung cấp trang thiết bị cần thiết cho các hoạt động trải nghiệm. cung cấp chuyên gia hướng dẫn các HĐTN, HN. (2) tham gia tổ chức hoạt động trải nghiệm: tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho học sinh; phối hợp với nhà trường tổ chức hoạt động trải nghiệm; cung cấp địa điểm trải nghiệm. (3) giáo dục kỹ năng cho học sinh: rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp; giáo dục kỹ năng sống; hướng nghiệp cho học sinh.

Với ý nghĩa đó cần thiết có sự phối hợp, tham gia của các lực lượng xã hội, các bên liên quan trong giáo dục học sinh. Thành công trong việc phối hợp các bên liên quan góp phần thành công vào tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh nói chung và học sinh trung học cơ sở nói riêng. Việc phối hợp giữa các lực lượng xã hội, huy động các nguồn lực xã hội tham gia vào hoạt động trải nghiệm nhằm:

Xác định các lực lượng (cán bộ quản lý nhà trường, giáo viên, gia đình học sinh; các doanh nghiệp, cơ sở sản xuất, kinh doanh; các tổ chức xã hội, đoàn thể; các chuyên gia, nhà giáo dục...) tham gia tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh

Xác định chức năng, nhiệm vụ, phân công trách nhiệm cụ thể cho từng lực lượng tham gia tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh

Xác định mối quan hệ phối hợp, hỗ trợ, hợp tác giữa các bộ phận, thành viên trong tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh

Đảm bảo kinh phí tổ chức hoạt động trải nghiệm

cho học sinh

Đảm bảo điều kiện cơ sở vật chất để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh

Nâng cao ý thức trách nhiệm của giáo viên trong việc sử dụng hiệu quả kinh phí, cơ sở vật chất để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh

Xã hội hóa giáo dục các HĐTN, HN (thu hút được các nguồn kinh phí từ phụ huynh, tổ chức,...)

Để đánh giá thực trạng huy động các nguồn lực tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội; chúng tôi tiến hành nghiên cứu trên 224 người là cán bộ quản lý, giáo viên, cha mẹ học sinh, các doanh nghiệp, các tổ chức chính trị, xã hội và học sinh trường trung học cơ sở Sơn Lộc, thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội nhằm đánh giá về mức độ thực hiện và kết quả thực hiện việc huy động các nguồn lực để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh trường THCS Sơn Lộc thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội. Kết quả thu được như sau:

- Về mức độ thực hiện việc huy động các nguồn lực để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh trường THCS Sơn Lộc thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội

Bảng 2.1. Mức độ thực hiện việc huy động các nguồn lực để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh trường THCS Sơn Lộc thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội

TT	Nội dung	Mức độ thực hiện								ĐTB
		Chưa tốt		Trung bình		Tốt		Rất tốt		
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	
1	Xác định các lực lượng (cán bộ quản lý nhà trường, giáo viên, phụ huynh,...) tham gia tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	0	0.0	0	0.0	108	48.2	116	51.8	3.52
2	Xác định chức năng, nhiệm vụ, phân công trách nhiệm cụ thể cho từng lực lượng tham gia tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	0	0.0	0	0.0	124	55.4	100	44.6	3.45
3	Xác định mối quan hệ phối hợp, hỗ trợ, hợp tác giữa các bộ phận, thành viên trong tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	0	0.0	0	0.0	118	52.7	106	47.3	3.47
4	Đảm bảo kinh phí tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh	0	0.0	0	0.0	72	32.1	152	67.9	3.68
5	Đảm bảo điều kiện cơ sở vật chất để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	32	14.3	172	76.8	20	8.9	0	0.0	1.95
6	Nâng cao ý thức trách nhiệm của giáo viên trong việc sử dụng hiệu quả kinh phí, cơ sở vật chất để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	0	0.0	0	0.0	69	30.8	155	69.2	3.69
7	Xã hội hóa giáo dục các HĐTN, HN (thu hút được các nguồn kinh phí từ phụ huynh, tổ chức,...)	0	0.0	0	0.0	98	43.8	126	56.3	3.56

- Về kết quả thực hiện việc huy động các nguồn lực để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh trường THCS Sơn Lộc thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội

Bảng 2.2. Kết quả thực hiện việc huy động các nguồn lực để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh trường THCS Sơn Lộc thị xã Sơn Tây, thành phố Hà Nội

TT	Nội dung	Kết quả thực hiện								ĐTB
		Chưa tốt		Trung bình		Tốt		Rất tốt		
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	
1	Xác định các lực lượng (cán bộ quản lý nhà trường, giáo viên, phụ huynh,...) tham gia tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	0	0.0	0	0.0	121	54.0	103	46.0	3.46
2	Xác định chức năng, nhiệm vụ, phân công trách nhiệm cụ thể cho từng lực lượng tham gia tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	0	0.0	0	0.0	118	52.7	106	47.3	3.47
3	Xác định mối quan hệ phối hợp, hỗ trợ, hợp tác giữa các bộ phận, thành viên trong tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	0	0.0	0	0.0	118	52.7	106	47.3	3.47
4	Đảm bảo kinh phí tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh	0	0.0	0	0.0	68	30.4	156	69.6	3.70
5	Đảm bảo điều kiện cơ sở vật chất để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	32	14.3	172	76.8	20	8.9	0	0.0	1.95
6	Nâng cao ý thức trách nhiệm của giáo viên trong việc sử dụng hiệu quả kinh phí, cơ sở vật chất để tổ chức HĐTN, HN cho học sinh	0	0.0	0	0.0	69	30.8	155	69.2	3.69
7	Xã hội hóa giáo dục các HĐTN, HN (thu hút được các nguồn kinh phí từ phụ huynh, tổ chức,...)	0	0.0	0	0.0	98	43.8	126	56.3	3.56

Qua kết quả cho thấy, có 7 nội dung được đưa ra khảo sát trong đó có 6 nội dung được đánh giá ở mức 4 có nghĩa là thực hiện tốt đó là “Xác định các lực lượng tham gia tổ chức HĐTN, HN cho HS; Xác định chức năng, nhiệm vụ, phân công trách nhiệm cụ thể cho từng lực lượng tham gia tổ chức HĐTN, HN cho HS; Xác định mối quan hệ phối hợp, hỗ trợ, hợp tác giữa các bộ phận, thành viên trong tổ chức HĐTN, HN cho HS; Đảm bảo kinh phí tổ chức hoạt động trải nghiệm cho HS; Nâng cao ý thức trách nhiệm của GV trong việc sử dụng hiệu quả kinh phí, cơ sở vật chất để tổ chức HĐTN, HN cho HS; Xã hội hóa giáo dục các HĐTN, HN (thu hút được các nguồn kinh phí từ phụ huynh, tổ chức,...)”. Như vậy, nhà trường đã xác định được chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm, mối quan hệ đối với lực lượng giáo dục; Có kế hoạch dự trù kinh phí cũng như huy động, xã hội hóa giáo dục các nguồn lực từ cha mẹ HS cho việc tổ chức HĐTN, HN. Bên cạnh đó, lãnh đạo nhà trường cũng quán triệt đến GV việc sử dụng hiệu quả cơ sở vật chất sau khi tổ chức các hoạt động. Tuy nhiên, nội dung “Đảm bảo điều kiện cơ sở vật chất để tổ chức HĐTN, HN cho HS” chỉ đạt ở mức 1, có nghĩa là yếu. Điều đó có nghĩa là, mặc dù nhà trường có kế hoạch và quan tâm đến việc đầu tư CSVC nhưng chưa đáp ứng đầy đủ cho việc tổ chức HĐTN, HN. Đây là một trong những điều kiện rất cần thiết để đảm bảo hiệu quả việc tổ chức HĐTN, HN. Vì

vậy, lãnh đạo nhà trường cần có biện pháp huy động nguồn nhân lực để bổ sung cũng như quản lý việc sử dụng hiệu quả CSVC đảm bảo cho việc tổ chức theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

3. Kết luận

Phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường và các lực lượng xã hội sẽ góp phần nâng cao hiệu quả của hoạt động giáo dục trải nghiệm, hướng nghiệp; giúp học sinh phát triển toàn diện và có định hướng nghề nghiệp phù hợp. Sự tham gia của các lực lượng xã hội góp phần cung cấp nguồn lực; hỗ trợ nhà trường trong việc tổ chức các hoạt động; cung cấp thông tin về các ngành nghề, cơ hội việc làm cho học sinh; Giúp học sinh tiếp cận với thực tế của các ngành nghề, môi trường làm việc; kiến tạo cơ hội gặp gỡ, giao lưu với những người lao động, chuyên gia trong các lĩnh vực khác nhau để học hỏi kinh nghiệm; mở rộng quan hệ xã hội giúp học sinh kết nối với cộng đồng, tạo dựng mối quan hệ với các doanh nghiệp, tổ chức xã hội; tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong công tác giáo dục học sinh.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015), *Kỹ năng xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong trường trung học*, Tài liệu tập huấn. Hà Nội
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*. Hà Nội
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết 29 - Hội nghị Trung ương 8 khóa XI của Ban chấp hành Trung ương về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*, Hà Nội
- [4] Lê Huy Hoàng (2012), *Một số vấn đề về hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong chương trình giáo dục phổ thông mới*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [5] Đinh Thị Kim Thoa (2018), *Hoạt động trải nghiệm*, Nxb Giáo dục. Hà Nội